Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП өлөөннөөҕү райкомун уонна үлэһиттэр депутаттарын ороҥуоннаах Советын органа

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 11 сыла
№ 71 (1044)
Балаҕан ыйын 6 күнэ
СЭРЭДЭ
1967 сыл
Сыаната 1 харчы

Иркутскай уобалас. Быйыл тимир суол, тутуу уонна мас кәрдәччиләр 670 оҕолоро оскуола аанын аан маҥнай аһыахтара.

Пионерскай лааҕыры олохтуохха

ЭЭЙИК начальнай оскуолатын сәбиәдиссәйә С. Христофоров бастайааннай миәстәтин булан пионерскай лааҕыры олохтуур туһунан сөптөөх боппуруоһу көтөхтө. Лааҕыры тәрийиигә ороҥуон актива, төрөппүттәр бары кыттан көмөлөһөллөрө наадалаах. Пионерскай лааҕыр бу—оҕолор әт-хаан, өй-санаа өттүнән сайдалларыгар, коллективизм тыныгар иитиллэллэригәр, общественнай үлэҕә активнайдык кытталларыгар биир быһаарар суолтаны ылар. Ол да иһин лааҕыр тәриллэр, турар миәстәлиин оҕолорго умнуллубат өйдөбүлү, бәйә дойдутунан киэн туттуу, айылҕаҕа таптал иәйиитин иҥәрәрдии табыгастаахтык былааннаммыт буолуохтаах.

Онон мин ити туһунан бәйәм санаабын әтиәхпин баҕарабын. Лааҕыры олохтуурга табыгастаах миәстәнән Ээйик буолар. Бу дойду айылҕата: үгүс ахсааннаах күөлләрә, хатыҥ чараҥнара, көтөрө-сүүрәрә, хонууларыгар дьәдьәнә, сугуна, хайа уонна сүрәҕибыары сөрүүккәтәр сөрүүн салгына турдаҕа дии... Оттон сайын от охсор, мунньар массыыналар, трактордар тыастара, илиинән охсоччулар күргүөмнәах үләләрә бу барыта—айылҕа, олох, үлә кәрә көстүүтә әдәр киһини үтүөҕә-кәрәҕә уҥуйар. Колхозка ыһах сүөһү, сылгы, таба, клеткәлээх кыыл иитилләр. Онон оҕолор итиниәхә быстах кәмҥә да шефтәһииләрә колхозка да, оҕолорго да туһата улахан буолуо әтә. Итини таһынан опыттаах иитәччиләр үләләәтәхтәринә оҕолору оҕуруот аһын: хортуопуйу, хапыыстаны, редисканы, луугу, әриәпәни, о.д.а. үүннәрәлләригәр үөрәтиә әтиләр. Ээйик сирә итиниәхә ордук табыгастаах.

Лааҕыр оҕолор таптаан, умсугуйан туран сынньанар сирдәринән оҥорорго, итиннә пионерскай лааҕыры бастайааннайдык тутарга төрөппүттәр уонна общественность болҕомтолорун уруохтара уонна өссө хайдах быһыылаахтык тәрилләр туһунан әтиилләрдә килләриәхтәрә диэн әрәнәбин.

А. ХРИСТОФОРОВ,
госбанк охраннига.

ТАБАНЫ ГОСУДАРСТВОҔА ТУТТАРЫЫГА САҤА ТЕХНИЧЕСКЭЙ УСУЛУОБУЙАЛАР УОННА ТАБАҺЫТТАР СОРУКТАРА

РСФСР Тыатын хаһаайыстыбатын Министерствотынан бу дьыл олунньу 11 күнүгәр бигәргәтиллибит таба уойуутугар, кини этин категорияларын быһаарыыга саҥа техническай усулуобуйа бигәргәтиллибитә.

Саҥа техническай усулуобуйа быһыытынан табаны туттарыыга саастарынан икки бөлөххө арааралар: әдәр таба—түөрт ыйыттан икки сааһыгар диәри саастаах, улахан таба—икки сааһыттан үөһә.

Таба уойуутунан көрөн үс категорияҕа араараллар: үрдүкү, орто уонна ортону аннынан.

Улахан таба уойуута быһаарыллыахтаах: үрдүк уойуулаах—быччыҥнара, куҥун әттәрә үчүгәй сайдыылаах, уҥуохтара ханан да биллибәт, саннын хаптаҕайыттан кутуругун төрдүнәәҕи уҥуоҕар диәри сыалаах, хараҕын оҥхойо толору буолуохтаах;

орто уойуулаах—быччыҥнара, куҥун әттәрә орто сайдыылаах, тоноҕоһун уҥуохтара олус тахсыбатах, аҕыс ойоҕоһуттан кутуругун төрдүгәр диәри сыанан бүрүллүбүт, илин өттүнәәҕи ойоҕосторо суһуктуйан көстөр сыалаах, хараҕын оҥхойо барбах билләр буолуохтаах;

ортону аннынан уойуулаах—быччыҥнара, куҥун әттәрә ситәтә суох сайдыылаах, сиһин, тоноҕоһун, самыытын уҥуохтара биллә сылдьыахтаахтар, синньигәс биилигәр итиәннә кутуругун төрдүн чочоҕор уҥуоҕар диәри сыа орунаах буолуохтаах, хараҕын оҥхойо чөнөрүйә сылдьыахтаах.

Әдәр таба уойуута быһаарыллыахтаах:

үрдүк уойуулаах—быччыҥнара, куҥун әттәрә үчүгәй сайдыылаах, сиһин тоноҕосторо, ойоҕосторун уонна өттүктәрин уҥуохтара тахсыбатах, кутуругун төрдүгәр уонна самыытыгар сыалаах, хараҕын оҥхойо бәрт кыратык биллиәхтәәх;

орто уойуулаах—быччыҥнара, куҥун әттәрә ортотук сайдыбыт, сиһин тоноҕосторо, ойоҕосторун уонна өттүктәрин уҥуохтара кыратык тахсыбыт, кутуругун төрдүгәр сыалаах буолуохтаах;

ортону аннынан уойуулаах—быччыҥнара, куҥун әттәрә ситәтә суох сайдыбыт, сиһин тоноҕосторо, ойоҕосторун уонна өттүктәрин уҥуохтара билләр, сыата суоҕун кәриәтә (силиитә әрә билләр).

Үөһәә әтиллибит уойууларга сөп түбәспәт әттәр көтөхтөрүнән (силиитә биллибәттәринән) стандартнайа суохтарынан аҕыллаллар.

Саҥа техническәй усулуобуйа быһыытынан таба бүөрә, бүөрүн сыата, өрөһөтө уонна чооҥкута әтиттән араарыллыбат.

Хас биирдии табаһыт уонна табаны өлөрөн астааччы үөһәә әтилләр саҥа усулуобуйалары биләрә наада.

Быйыл сайын таба иитиитигәр ыарыы турбутунан сибәәстәән ыстаада биригәдьиирдәрә, хас биирдии табаһыттар уонна тыа хаһаайыстыбатын специалистарын иннилэригәр ыарыы табалары туһаҕа таһаарыыга улахан болҕомто уонна тәрийәр үлә ыытыллара наада. Ол иннитән атахсыттаабыт итиәннә көхсүргәән ыалдьыбыт табалары әт тоҥуор диәри көрөн харайан әккә туттарар кыаҕы үөскәтиәххә, ити иннитән ыарыы табалары олус ыраах сиргә үүрүү суох оҥоһуллуохтаах, төһө кыалларынан өлгөм таба аһылыктаах сиргә аһатан туран, кинилэр әттәрин государствоҕа туттарарга сорук туруоруллуохтаах. Өскө итинник дьаһаллар ылыллыбатахтарына, быйыл государствоҕа туттарар әт былаанын ханан да толорор кыах суоҕа учуоттаныах тустаах.

Итинэн быйылгы юбилейнай дьылы ситиһииләәхтик түмүктүүргә совхоз табаһыттара сүрүн болҕомтолорун уруохтаахтар.

П. МИХАЙЛОВ.

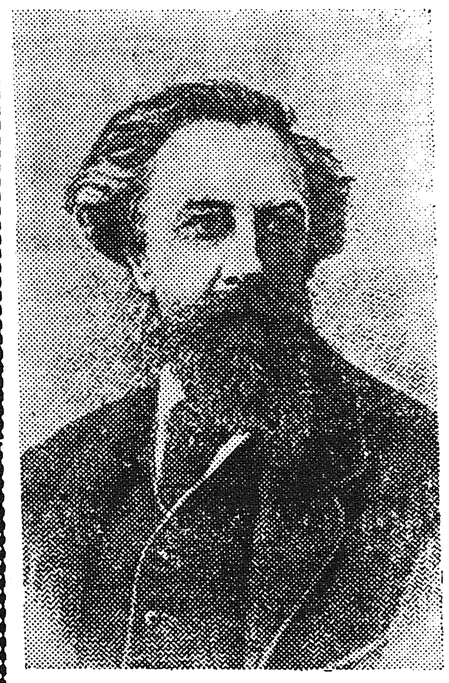

Бәҕәһәә нуучча үһулуччулаах суруйааччыта Алексей Константинович Толстой төрөөбүтә (1817с.) 150 сыла туолла. Кинисуруйууларыгар—„Серебряной кинәәс“ диэн историческай романыгар уонна „Ионна Грознай“, „Федор Ионнович“, „Борис ыраахтааҕы“ диэн драматическай трилогиятыгар политическай охсуһуу уонна 16 үйә бүтүүтүн саҕанааҕы итиәннә 17-с үйә саҕаланыытынааҕы нуучча норуотун олоҕо-дьаһаҕа көрдөрүллүбүтә. А.К. Толстой үгүс лирическәй хоһооннор автордара, олору нуучча биллиилээх композитордара музыкаҕа таһаарбыттара.

ССТА фотохроникаата.

★

Москва. ССРС-ка норуот хаһаайыстыбатын ситиһиилэрин быыстапката.

Снимокка: Космос биир павильонугар. Аан маҥнай ыйга тийиэн сымнаҕастык олорбут уонна ый ньуурун телевидениенан биэрбит „Луна—9“ диэн советскай автоматическай станция.

ССТА фотохрониката.

★

Пожарник сүбэлиир

БАҺААРТАН СЭРЭНИЭХХЭ!

Оҕолор сәрәҕә суох уотунан оонньуулларыттан дьиә умайан хаалар. Ардыгар ити улахан хоромньуну таһаарарын аһан киһи да сиәртибәлээх буолуон сөп. Маныаха ордук оскуолаҕа киириэн иннинәәҕи саастаах оҕолор кутталлаахтар. Кинилэр улахан дьон, төрөппүттәрә тугу оҥоролорун үтүктәччиләр. Онон оҕо көрөр сиригәр испиискәни да хаалларар табыллыбат. Сорох төрөппүттәр оннооҕор оһохторун толору отторон, электроприборданы хатаан, чүмәчини, лаампаны уматан баран оҕолору хаалларан барар түбәлтәләрә үгүс. Ити биллән турар, баһаарынай быраабыланы куруубайдык кәһии, сәрәҕә суох быһыы. Сорох төрөппүттәр оҕолорун мәнәах ыытан кәбиһәлләр, онтулара саҥа тутуулларга харанга буолуор диәри арахпакка оонньууллар, ол сылдьан алҕаска уоту ыытыахтарын сөп.

Оҕолор сәрәҕә суохтарыттан республика үрдүнән буолар баһаар түбәлтәләрә 20 бырыһыаны ылар. Дьә ол иннитән хас биирдии төрөппүт оҕолоргутун мәнәәк ыытыманг, кинилэргә оонньуулларыгар режимнә быһыҥ, кыра да сәрәҕә суох буолуттан улахан алдьархай тахсарын кытаанахтык өйдөөҥ! Дьиә умайыыта бу государствоҕа да, биирдиилээн ыалларга, тәрилтәләргә улахан хоромньуну таһаарара биллэр.

Дьә итини таһаарбат наадатыгар ороҥуон бары үлэһиттәрә оҕолор баһаары ыытталларын бопсорго сәрәхтәәх буолуохтаахтар.

Онон маныаха дьаһалы ылыахтара диэн ороҥуоннааҕы баһаарынай охрана әрәнәр.

В. СЕМЕНОВ,
ороҥуоннааҕы баһаарынай охрана старшай баһаарынай инспектора.

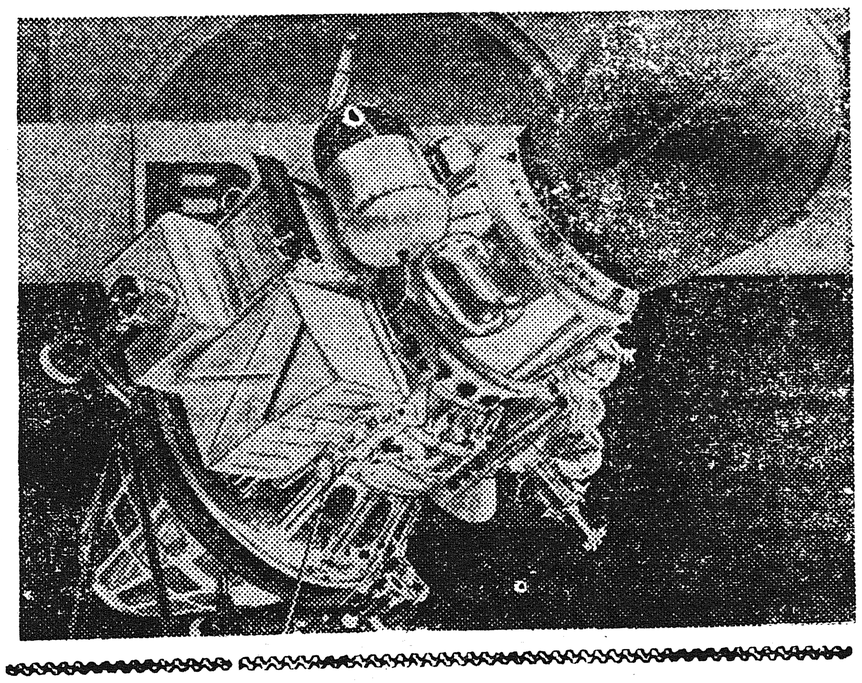

Юбилейнай вахтаҕа

Тылларын толордулар

Биһиги, опыттаах отчут, нәһилиәк Советын депутата Николаев П.Г. салайааччылаах 13 киһини бөһүөлэктэ уонча көстөөх „Хаата“ күөлүгэр оттото ыыппыппыт. Кинилэр аттанаары туран: „Юбилейдаах дьылга былааммытын толордохпутуна табыллар...“ дәһиспиттәрә.

Кырдьык, тылларын толордулар. Сүүрбәччә хонукка 37,5 тонна үчүгәй хаачыстыбалаах оту бәлэмнәәтилэ. Ити ааспыт сыл бәлэмнэммит оттооҕор 8,5 тоннанан э... бәх, хаачыстыбата әмиә ордук.

ОКТЯБРЬ 50 1917

Утарсыылаах дьыллар

Оройуон историятыттан

СОВЕТТАР НЭҺИЛИЭННЬЭНИ САЛАЙАР, ТҮМЭР ОРУОЛЛАРЫН КҮҮҺҮРҮҮТЭ

Советтар Өлөөн оройуонунааҕы маҥнайгы съезтэрин кэнниттэн тута кылаассабай охсуһуу сытыырхайан барбыт. Нэһилиэнньэ түҥкэтэх өттүгэр сөрүөстэ сылдьан баайдыы өйдөөх-санаалаах сорох дьоннор Советскай былаас тэриллиитин утары агитацияны ыыппыттар, кистии-саба сымыйа хоп-сип хойдон испит. Киниләр агитацияларын ис хоһоонунан: баайдары кулаак оҥордулар, киниләр хамныыр-хамнаабат баайдарын үүрэн уонна тиэйэн ылыахтара, 20-30 табаҕытыгар кулҕаахтаах истибэтэх ыар нолуогун түһэриэхтэрэ, онон орто баайдаахтар әмиэ ордубакка эстиэххит, нэһилиэк ахсын оскуола аһылынна итиннэ әдәр ыччаты үөрэппэхтээн иһэн сәриигэ үүрэн барыахтара, баскытыгар ыттыбыт батараактаргытыгар уонна Советтарга үлэлиир дьоннорго ороспокко кытаатан мас хаххалаах сиринэн сылдьыҥ, бәрт түргэнник баайгытын былдьыахтарын иннинэ аһаансиэн, туттан-хаптан хаалыҥ!..“ эҥин диэн ис хоһоонноох советскай тутулу утары агитацияны ыыппыттар. Маннык сидьиҥ хобу-сиби тарҕаппыттар ортолоругар бандьыыт әппиэрэ „Бөтүүсэ“, Харитонов диэн Бүлүү куоратын улахан баай атыыһытын уола „Мончуурка“, о.д.а. баллара. Киниләр Кирбэй, Өлөөн, Дьэлиҥдэ нэһилиэнньэтин кәрийэ сылдьан Советтары утары өһөгөйдөөх үләләрин ыыттар ыытан барбыттар.

Тиһэҕэр 1936 сыллаахха сәтиннии саҥатыгар Кирбэй нэһилиәгэр хааннаах охсуһууга, саа-сәп тутан нэһилиэнньэни өлөртүүр, кыргар быһыыга-майгыга тиийэ сытыырхайан, Советтары утары охсуһуулара ордук кәрдәнэ суоҕар тиийбит. Ол курдук Петров, Самсонов, Чорду Ыстапаан „Кырта“, Оһоҕостоох Ылдьаа уонна Бәти Куонаан баһылыктаах бандьыыт саайката чып кистәлэҥинэн тэриллибит. Киниләр хааннах илииләриттэн өлбүттәр Кирбэй бастакы учуутала Лука Петров, олохтоох дьахталлар—Чорду Ылдьаана, Өспөх Борускуо, Соломонова Маарыйа, саамай көрсүө-сәмәй, нэһилиэнньэҕэ ытыктанар киһи Филипп Соломонов уонна кырдьаҕас оҕонньор Чорду Баһылай сиәртибэ буолбуттар. Уһугар тиийэн бәйә-бәйәләрин кыргыһыыга киирсэн, Петрову уонна Самсоновы өлөрөн баран, Чорду Түмәс уонна Чорду Ыстапаан баһылыктаах аҕыйах бандьыыт әтәрәәт тәринэн олордохторуна Кирбэй Советын активтара Арсентий Давыдов, Моисей Харитонов уонна Оһоҕостоох Дьаакып күүстәринэн саба баттаммыт.

Бу маннык охсуһуу кәмигэр Советтар маасса ортотугар агитациялыыр, тәрийәр үләләрин салгыы ыыта турбуттара. Ол курдук Конституция бырайыагын нэһилиэнньэҕэ үөрэтиинэн сэбиләнэн туран, үүнэн иһэр әдәр ыччаттары уонна чиәһинэй өйдөөх-санаалаах нэһилиэнньэни Совет тула түмэргэ үлэ күүскэ ыытыллыбыт. Маны сәргэ аан бастакы Советтар иниләригэр турбут соруктары толоруурга, көһө сылдьар нэһилиэнньэни сатабыллаахтык үмүрү тардан, бары үләләргэ тупсаҕайдык аттаран үләләппиттәр, итиннэ көһө сылдьар нэһилиэнньэ советскай тутулу итэҕэйэригэр уонна биһириигэр Советтар сүҥкэн оруолламмыттар.

Кылаассабай охсуһуу бара турар кәмигэр 1936 сыллаахха Полуэктов Валентин Иннокеньтевич, Сыроватскай Захар Васильевич салайааччылаах партийнай-правительственнай комиссия кәлбит. Киниләр кәләәт нэһилиэктәр аайы тарҕаһан бәрэбиәркэ оҥорбуттар итиэннэ нэһилиэнньэ олоҕун тэрдүттэн ырытан үөрэппиттәрэ. Бу комиссия итэҕэстэри арыйан ону туоратыыга буруйдаахтары булан эппиэккэ тардыы тас өттүнэн сылдьыбыт нэһилиэктэрин ахсын нэһилиэнньэ өйдүүрүн курдук маассабай-иитэр үләни киэҥник ыыппыттар. Бу дойду көһө сылдьар кыһалҕалаах олоҕуттан итиэннэ кулаактар сүүлүктээн сиилләриттэн тахсар суолунан Советскай былаас буолуохтааҕын кыра дьаданы өттүгэр чуолкайдык быһааран биэрбиттэр. Киһи барыта үөрэхтээх-билииләах, культурнай буоллаҕына олох-дьаһах өссө тупсуоҕун уонна ас-таҥас дәләйиэҕин, колхозка, кооперативка киирдэххэ нэһилиэнньэ чааһынай кытаҕастан төлөрүйүөхтээҕин өйдөтөн быһаарбыттар.

Бу барбыт үләни түмүктүүргэ Советтар Өлөөн оройуонунааҕы иккис съезтэрэ 1936 сыллаахха сәтиннии бүтүүтүгэр буолбут. Бу съезд партийнай-правительственнай комиссия үлэтин түмүгүн истибит уонна оройуоҥҥа уһулуччу наадалаах кәккэ боппуруостары дьүүллэспит. Бу съезкэ оройуон уонна нэһилиэк Советтарын эппиэттээх үлэһиттэрэ уонна делегаттар, сыл аҥарыттан ордук кәмнэ салайар үлэҕэ опыттаах дьоннор кәлбиттэр.

Дьэ ол да иһин, ааһан иһэр үлэ итэҕэстэригэр киэҥ критикалар уонна бәйәни критикаланы ыытыллыбыт.

Советтары утары үлэни ыыппыт бандьыыттыы уонна кулаактыы элементтэргэ хаһан да күөрэйбэт гына бүкатыннаах охсууну Советтар иккис съезтэрэ оҥорбут.

Итинэн иккис съезд Советтар үләләрин атахтыыр, туормастыыр бары сыдьаннары киэр элитэн, сиппийэн улахан суолталаах, кәскилләах дьаһалы ылбыт.

П. МИХАЙЛОВ,
бэчээккэ бэлэмнээтэ.

Советскай былаас 50 сыла туолуутугар

ТУРКМЕНИЯ БҮГҮН

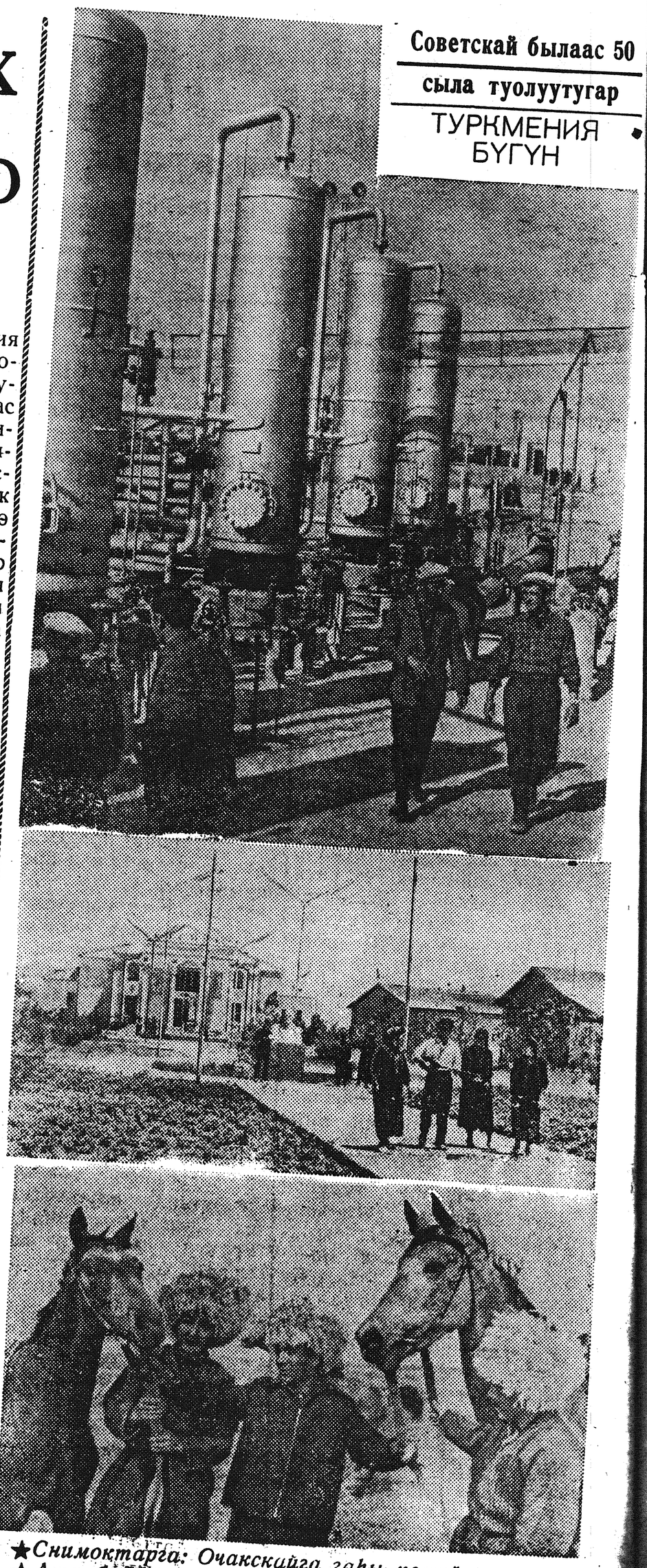

★Снимоктарга: Очакскайга гаһы хомуйар пункт.
★Ашхабадскай оройуонун „Мир“ колхоз бөһүөлэгин сквера. Хаҥас диэки—кулуун дьиэтэ.
★Аан дойдуга сураҕырар туркменскай аттары—ахалтекинецтары Ашхабадтан чугас, Махтумкули аатынан конезаводка үөскэтэллэр.
Снимокка: Конезавод үлэһиттэрэ (хаҥастан уҥа) Бекберген Джайлов, маастар-тренөр Ата Илеу уонна Али Джайлалов ахалтекинецтары кытта.

Үлэһиттэр этиилэригэр уһулуччу болҕомтону!

Ити боппуруос сотору-тааҕыта буолан ааспыт райсовет исполкомун сессиятыгар көрүллүбүтэ. Онно райпо бырабылыанньата үлэһиттэртэн киирэр суруктарга, үнсүүләргэ хайдах дьаһал ылан, иһэрин туһунан боппуруос турбута. Ол курдук райпо салалтата олорго олус тоҥкурууннук, бытаанык эппиэттиир. Ордук прилавок үлэһиттэрин аадырыстарыгар киирбит үнсүүләргэ тоох да дьаһал ылылыбат. Өссө ааспыт ый 26 күнүгэр общественность представителләринэн промтоварнай маҕаһыыҥҥа бәрэбиәркэ оҥоһуллубута. Онно көстүбүт итэҕэстэргэ билиҥнэ диэри туох да миэрэ ылылла илигэ киһини дьиксиннэрэр. Продавецтар: Файрушина С.А., Малардырова В.А. ардыгар атыылаһааччыларга көһүүннүк сыһыаннаһаллар, эргиэн элементарнай быраабылаларын кәһэр чахчылара баар. Ордук промтоварнай маҕаһыыҥҥа киирэр үчүгэй таваардар атыылаһааччыга уочаракка әбәтәр пайщиктаах киһиэхэ буолбакка прилавка аннынан биэрии түбэлтәләрэ баалар. Оннооҕор бу маҕаһыыҥҥа „Үҥсүүнү, этиини суруйар кинигэ“ суох. Табаардары сорох дьоҥҥо ыскылаатынан быһа биэрии чахчылара әмиэ баалар. Райпо бырабылыанньата бәл диэтэр оройуоннааҕы „Сардаҥа“ хаһыат сигналларыгар да эппиэттии сорумматы. Эгэ үлэһиттэртэн киирэр суруктары регистрациялааһын, бәлиэтээһин кәлиэ дуо?

Райпо бырабылыанньата (председатель Томскай Ф.И.) райсовет сессията бу ыйбыт итэҕэстэрин сотору кәминэн туоратарыгар әрэнәбит.

М. АНИСИМОВА,
оройуон Советын депутата.

Редактор оннугар
Н. ВИНОКУРОВ.

БИЛЛЭРИИ

Өлөөннөөҕү райтоп тэриллэринэн мас кэрдээччилэр наадалар. Илиинэн биир кубометр маһы саһаннаһыҥҥа 1 солк. 75 харчы төлөнөр, итиниэхэ коэффициент эбиллэр. Үлэлиэхтэрин баҕарааччылар райсовет хонтуоратыгар үлэ чааһыгар кэлэн үлэ усулуобуйатын туһунан истиһиэххитин сөп.

Бу дьыл атырдьах ыйын 30 күнүгэр уһуннук уонна ыараханныык ыалдьан совхоз Победатааҕы учаастагын кырдьаҕас рабочайа, пенсионер

ВАСИЛЬЕВ
Игнатий Тимофеевич

өлбүтүн туһунан бокуонньук билэр дьонноругар уонна аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

„Өлөөн“ совхоз дирекцията уонна рабочкома.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөөн бөһүөлэгэ, Октябрьскай көлүссэ 16 №-рэ. Телефон—51

Өлөөк оройуонунааҕы типография Тахсар ахсаана 422 Сакааһын №-рэ 71